Ն՝ 497 — 1879 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 27 ՇԱԲԱԹ — ԻՖԻՆՃԻ ՄԷՆԷ

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖԷՄԵՐ

ՄԻՎԱՍՏԸ ԲՈԼՈՐՏԻՑԻ ԻԼՄԻՑԻ ՎԷ ՄԻԼԻՈՆԻ ՎԷ ՍԱՒՐԻՑԻ ՃԱՄԻ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱ ՏԸՐ

ԱՊՕՆԷ ՓԻՑԱԹԼԱՐԸ
ՍԹԱՄՊՈԼ ԻՋԻՒՆ
Միր սէնէլիք . . . 450 ղր՝
Ամբ այլբդ . . . 270 »
Իւչ այլբդ . . . 120 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապիկ։
ՎԻԼԱՅԱԹ ԻՋԻՒՆ
Միր սէնէլիք . . . 530 ղր՝
Ամբ այլբդ . . . 270 »
Իւչ այլբդ . . . 140 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապիկ
Բօսթա իւճրէթի տախիլ տիր։

Մէմալիքի էճնէպիյէտէ վէ գայիմէ թէտավիւլ ԹԻՄԷՅԷՆ վիլայաթտա, ապօնէ պէտէլի վէ եախօտ բօսթա իւճրէթի, սիրքէյի խալիսէ օլարագ ամբ օլունաճագ տբր։

2 ղրուշլուգ գայիմէ

ԻԼԱՆԱԹ ՓԻՑԱԹԼԱՐ՝
Տէհէր սաթրբը իչիւն՝
1 վէ 2 ինճի սահիֆէլէրէ 10 »
3 ինճի սահիֆէյէ 6 »
4 ինճի սահիֆէյէ 4 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապիկ
ԻԼԼԻՆԱԹ. Զանգա, Շիրքէթ վէ ռումուրու սարրաֆիյէլէ այիա օլան իլանաթըն պէտէր սրրատը 2 վէ 3 ինճի սահիֆէլէրէ 6 ղր՝
4 ինճիր սահիֆէյէ 4 »
Լիրա 100 ղրուշ հիսապիկ

Մէմատատը սաֆիրա տայիր մուսատտասաթ մէճճանէն գանուլ ղրուճատը կիսի, տէրճ օլունմայան Լ։ տպ։ սահիֆէնէ սատէ օլունմադ։

2 ղրուշլուգ գայիմէ

Իսարէխանէսի վէ մաթպասը, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճաատէսինտէ էսկի Պապը Զապթիյէ սոգաղը քէօշէսինտէ նումէրօ 8 տէ տիր։ — Ղազէթանըն ռումուրը իսարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիա քահֆէյի մէվասու հագգընտա, Միւտիրի ղազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունաճաղը կիսի, քահֆէյի մէքեաթիպին տախի անրն նամբնա կէօնտէրիլմէսի իպթիդա խօէր։

ԱՍԻԱՆԷ 27 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

ՀԱԼԸ ՀԱԶԸՐ

Ալֆրանկա մարթըն՝ իչիւնէ գատար սոն բօսթա իլէ կէլէն էւրոբա վէ խուսուսի իլէ Ինկիլթէր բա կազէթալարը, Թիւրքիյա իւղերինէ թէքմիլ պիր սիւքիւթ ինթիյար ԹԻՄԻՇԷԸ կիսի տիր, վէ Պուլկարիսթանտա օլան մուխպիրլերինէն թահրիրաթընտան պաշդա պիր միւնտերիճաթլարը եօգ տուր։

Ինկիլիզբարլամէնթինտէ նէ բըրէնս կօրչագօֆուն միւզաքերէսի իւղերինէ պիր սիվալ վար, նէ տէ բրէնս Լօպանօֆուն նօթասը իւղերինէ։ քէզալիք Եունան մէսէլէսի, Ալսթրիա մէսէլէսի, Թօգվիլ բլանը, չու եա պու, պունլարըն հիչ պիրի իւղերինէ պիր սիվալ տախի վուգու պուլմամագտա տբր։

Ինկիլիզերին պու սիւքիւթին, լօրտ Տիֆրինին Բէթրօպուրկտա Ֆրանսա էլչի թային օլունմասընա համլ իտէպիլիրիզ։ լօրտ Գիգընսֆիլտ պու թէվճիհաթա, մուխալիֆ կիւրուհինին էլինտէն պիր պէօյիւք սիլահ ալմըշ օլտու։ միւշարիլէյհ պու վէսիլէ իլէ մուխալիֆ կիւրուհինէ ղալիպա տէմէք իսթէմիշ տիր քի, պէնիմ Ռուսիա իլէ օլան բօլիթիգամը պէյէնմէյօրուտունուզ։ իչթէ սիպին էն պէյէնտիյինիզ ատամը Ռուսիայա էլչի կէօնտէրտիմ, հէմ տէ եինէ լէռէռ գալմագ չարթը իլէ։

Պունուն իլէ պէրապէր Ռուսիա իլէ Ինկիլթէրրա պէյնինտէ մէսալիհի չարգիյէ հագգընտա պիր ինթիլաֆը էֆքեար հասըլ օլմագտա օլտուղու կիթտիքճէ չուեու պուլմագտա տբր։ տէվլէթէյն պէյնինտէ պէօյէ պիր ինթիլաֆ վուգուունա բէք քէֆիլ օլմայըզ լաքին Տիֆրին Բէթրօպուրկտա վէ Շուվալօֆ Լօնտրատա տուրտուգճա պու իքի տէվլէթին խուսուսմէթ տէրէճէսինտէ արալարընդն աչըլաճաղընը տա մէմուլ ինթմէյիզ։

Կազէթալէր հէր նէ գատար սիւքիւթ ինթմէքտէ իսէտ, Եունան, վէ Պուլկարիսթան վէ էմսալի օլան մէսէլէլէր հագգընտա տա տուէլը մուազզամայը էւրոբա պէյնինտէ պիր միւքեալէմէ ճէրիան ինթմէյօր տա տէյէմէյիզ։

Կէրէք Եունան վէ կէրէք Պուլկար իչլերի, տօղրուտան տօղրույա Պէրլին ահտնամէսինին եա թէմամը իլէ իճրա եա տա թատիլինէ թաալուգ իտէր մէվատէն օլտուղունտան, պունտա վագաա էւրոբա տէվլէթլէրինէ գատար թէէննի վէ թէրէտտիւտ կէօսթէրսէլէր, չոգ կէօրմէյիզ։ Լաքին վագթլար եագլաշըյօր վէ պագը մէսէլէլէր թէսվիյէ պուլմայարագ, իլք պահար կէլիր եէթիչիր իսէ, տօղրու պիր մուխաթարայա թէվէճճիհ իտիլիյօր տէմէք օլուր։

Եունան հագգընտա զիյրատ եագաճաղըմըզ, պու պահար տահա զիատէ իյզահ իտէր։ Տէվլէթը Ալիեէ թէրաֆընտան, Պէրլին ահտնամէսինտէ արզու սիւրէթինտէ կէօսթէրիլէն հուտուտուն մէնաֆիի տէվլէթէ միւզիրը օլտուղունու միւպէյին, միւզէքքէրէլէր կէօնտէրիլտիկինի պագը ղազէթալէր թէքզիպ իտիյօր, պունա թէէսսիֆ իտէրիզ։ Եունան հուտուտինին պիր աղտահա կէնիշ թուրթուլմասը իչիւն Մուխթար բաշա հազրէթլէրինէ եէնի թալիմաթ կէօնտէրիլմիշ, եա կէօնտէրիլէճէք օլտուղու տա ղազէթալէրտէ մէրվի տիր։ Պունա տա թէէսսիֆ իտէրիզ։ (Խօշ պու թալիմաթ մուախխարէն թէխիր գելընը տէ եէնէլէր տէ վար։) Էյէր տէվլէթլէր Եանեայը ճէպրէն էլիմիզտէն ալըպ տա Եունանա վերէճէքքէր վէ պիզտէ մէճպուրի օլարագ վերէճէքքսէք, պէյհիւտ շեյ տիր պէօյէ ատրմ ատրմ իլերի կիթմէք, նասլ քի կէչէնոէ տէտիք, զօր օյունու պօզար։

Լաքին պիզտէն ճէպրէն Եանեայը ալմագ իսթէէն տէվլէթլէր Պալգանլարա վէ Շարգի Ռումէլի վիլաեէթինէ կէլինճէ, Պուլկարարա տա այնի ճէպրի գուլանմաեաճագլար իսէ, օ վագթ իշ պաշգալաշըր, վէ պիզ էօթէտէն պէրու սուլհ թէրաֆտարը օլուղումուզ հալտէ պիրի պիրինէ մուղայիր պու իքի մուամէլէ մուհարէպէսիզ հալ օլունմամաղ տէմէեէ մէճպուրուզ։

Պու սէպէպտէն նաշի իսթէրտիքքի, Եունան մէսէլէսինէ սիւրէթը գաթէյէտէ պիր ճէվապ վերիլսին, կէօնտէրիլէճէք միւզաքերէ սահիհ իտի իսէ կէօնտէրիլսին վէ նէ օլաճագտա պիր ան էվվէլ օլսուն. չինքի պուլունտուղումուզ պու կիպի պիր միւսալէհէ հալը մուհարէպէ հալինտէն պէշ գաթ պէթեր տիր։

* * *

Մըսըրտան կէլէն պիր թէլէկրաֆ, Մըսըր գապինէթի ռիասէթինին մախտումու Խըտիվի Թէվֆիգ բաշայա էհալիսինի Ֆրանսըզ վէ Ինկիլիզ տէվլէթլէրինին գապուլ իթթիֆինի, վէ Նուբար բաշանըն պու գապինէթէ տախիլ օլմայաճաղընը պէեան իտէր։ Միւշարիլէյ էշիւն իսէ խարիճիյէ նազընը օլտու տէյի իքի կիւն ագտմ պիր թէլէկրաֆ կէլմիշ իտի։

Բարիստէն մարտ 2 թարիխի իլէ Լօնտրայա եագընան պիր մէքթիւպ, պու մէսէլէյէ էբէյի ըշրգ վերիր, պու մէքթիւթիւ եագանտեր քի, կէրէք Ինկիլթէրրա կէրէք Ֆրանսա Մըսըրտա շու եէնի իտարէ ուսուլինին տէվամընա մուարիր տիրլէր, վէ էյի պիլիրլեր քի, Նուբար բաշա գապինէթինտէ օլմամըզգճա պու ուսուլ տէվամ իտէմէզ։

Լաքին մատէմ քի Խըտիվ հէմ Նուբար բաշայը իսթէմէյիպ, հէմ տէ եէնի ուսուլուն տէվամընը թահիւտ իտիեօր, տէվլէթլէր տէ մինասիպ կէօրմէյօրլար քի Խըտիվին իսթէմէմէյի պիր զաթը քէնտինէ ճէպրէն գապուլ իթթիրսինլեր։ իմտի իչի պիր գաշ այ թէճրիպէյէ պրագաճագլար, էյէր իտարէ եօլունտա կիտերսէ բէք ալա, լաքին նէ վագթ կիթմէզսէ Նուբար բաշանըն գապինէթէ տուսուլինի օ վագթ իպրամ իտէճէքլեր, օ տա էյէր օ վագթա գատար Խըտիվ քէնտիսի Նուբար բաշայը գապինէթէ ալմագ իսէ։ Տիմէք օլուր քի տահա զիատէ Մըսըր Նուբար բաշայա միհթաճ օլապիլէճէք նէ թէքիմ Նուբար բաշա Մըսըրա։

* * *

Պիր թէրաֆտան թօգվիլ լայիհէսի Ինկիլիզլերտէն գապուլ օլունտու վէ իշ եօլունա կիրմէքտէ տիր տէյի տէ թէլէկրաֆլար վար, տիկէր պիր թէրաֆտան տա Ինկիլիզլեր թօգվիլ լայիհէսի աէյհինէ չէտիտէն բրօթէսթօ իտէյօրլար տէյի տէ խապէրլեր վար։

Լաքին խաղինէէնին մուվագգաթ Ղալաթա իսթիգրազլարընա տիւշտիյինէ պագըլըր իսէ, պու մէսէլէնին հալի տահա պիր խայլը վագթլարա միհթաճ օլաճագ կիպի կէօրինիր։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Ա.ԺԱՆ ՀԱԼԼ

Գահիրէ, 10 մարտ

Եէնի հէյէթի նուզար վէլիի անտ թէվֆիգ բաշա հազրէթլէրինին թահթը ըիյասէթինտէ շու վէճհ իլէ թէշքիլ օլունմուշ տուր։ Զէվիւլֆէֆար բաշա խարիճիէէ նէզարէթինէ թային օլունտու։ Մ. Վիլսօն վէ Մ. Պիլնէէր գապինէթտէ գալմըշլար տբր։ Նուբար բաշա հէյեէթտէ տախիլ տէյիլ տիր։

Լահօր, 10 մարտ

Եագուպ խան Ա.ֆղանիսթան էմիրի նասպ օլունտու։

Ա.ԺԱՆ ՐԷՕՅԻԷ

Լօնտրա, 10 մարտ

Պու սապահ Իւմիտ պուրնունտան վարիտ օլան թէլէկրաֆ հավատիալէրինէ կէօրէ, Զուլուլար արազիսի իւղերինտէ քեպին էգօվ նամ մահէլ գուրպինտէ պիր մէվզիի միւսթահքէմ իշղալ սու խթիլա իթմիշ օլան միրալայ Բիրսոնըն առքէրի իւղերինէ քիւլիյէթլի ուիշտէն հիւճում իթմիշ տիր։

Ինկիլիզլեր գաթի պիր ղուէպէ չալմըշլար տբր։ Զուլուլար թէմամըյլա մաղլուպ օլուպ, քիւլիյէթլի թէլէֆաթ վերտիքտէն սոնրա չէքիլմէէ մէճպուր օլմուշլար տբր։

Թրանսվաալտա եէրլի գապիլէէրին աթվարը խուսուսմէթքարանէսինէն տօլայը, օրա ահվալի պուհրանը առա օլունմադտա տբր։

Վիէննաառա թէվգգուֆ իթմիշ օլան տբր Լահարա տիւն ադշամ Լօնտրաեա վասլ օլմուշ տուր։

(Պու սապահէ կէլէն Ռէէլթրօֆլար)

Լօնտրա, 10 մարտ

Մէճլիսի մէպուսանտա մալիեէ նազընը տբր Սթափորտ Նորթգրթ տէյօր քի, Նագուպ խան իլէ միւզաքերաթը սուլհիէ էկէր պաշլամմըշ իսէ անդարիպ պաշլաեաճագ տբր։ Պաէէհու նազընը միւշարիլէյհ Մըսըրտա Ինկիլիզ գօնսօլօսունուն Մըսըր մալիեէսինին ըսլանը միւմքինսիզ օլուպ, իֆլասը տախի սուրէթի մութլագատէ վուգու պուլաճաղընա տայիր բաբօրթօ եագազընը թէքզիպ իտիյօր։

Խարիզ, 10 մարտ

Էսհամը Օսմանկիէ համիլէրինին ինկիլիզ վէ Ֆրանսըզտան իպարէթ գօմիթէսի թարաֆընտան նէշր օլունան պիր իլան մուճիպինճէ, Թօգվիլ մուգավէլէնամէսի համիլէրէ արզ օլունմադ իւզրէ, կէլէճէք բազար կիւնիւ իչին համիլէր մէճլիսի ումումիյէ տավէթ օլունմուշլար տբր։

Պուքրէշ 10 մարտ

Մէճլիսի մէպուսան գանունու էսասինին եէտինճի պէնտինին թատիլի լիւզումինի եալընշգճա պէեան իտէն պիր թէքլիֆի 19 ըէյէ գարշը 71 ըէյ իլէ գապուլ իթմիշ վէ թատիլի մէզքիրուն լիւզումը էսպապընը հալի օլարագ ադալիէէթ թարաֆընտան վուգու պուլան թէքլիֆի ըէտտ իյէմիշ տիր։

ԹԻՎՃԻՀԱԹ

Շէհիր էմանէթինտէ թէշքիլ գելընան միւլհագաթ իտարէ մէճլիսի ըիյասէթի ճէզայիրի Պահրը սէֆիտ վիլայէթի մէքթուպճուսու սապրդ սաատէթլու իպրահիմ պէյ էֆէնտիյէ թէվճիհ պույրուլմուշ տուր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Պիլճիւմէ վիլայաթ վէ էլվիյէյէ 19 շուպաթ սէնէ 94 թարիխլի, մալիյէ նէզարէթը ճէլիլէսինտէն քէշիտ պույրուլան թէլէկրաֆնամէնին սուրէթի տիր։

Տօգսան պէշ սէնէսինէ մահսուպէն վարիտաթը ռուսումիյէնին, գայիմէնին թէտավիլինտէն էվվէլ ճարի օլտուղու վէճհէ, պէտէլաթը մէթալիք օլարագ նագտ այընմադ վէ ֆագաթ պէտէլաթը մէղքիրէէ մահսուպէն խաղինէճճէ մէթալիքէ նիսպէթէն ֆէրգիլէ պիր լիրայա պէտէլ տէօրթ եիւզլիք գայիմէ գապուլ օլունմադ շարթը իլէ իճրայի միւզայէտէ վէ իհալէսինէ վէ աղնամ ռուսումունընա պու շարթ իպրէ նագտէն իսթիֆասընա իրատէի ալիսէ միւթաալիւգ պույրուլմուշ օլտուղունա, վէ պու կիւնքի կիւնտէ Տէրսաատէթճէ լիրա իլէ մէթալիք պէյնինտէ ֆարգ եիւզտէ եիրմի իւչ պուչուգ վէ եիրմի տէօրթ բատատէսինտէ իսէ տէ, պիր գարարտա տուրմայըզ էնիպ չըգմասը տախի թապիի պուլունտուղունա շու հիսապ տայինա բիշնաղարտա թուրթուլարագ վէ օրա բիաչասընճա լիրա իլէ մէթալիք ագճէ պէյնինտէքի ֆէրգ կէօղէտիլէրէք, ռուսումնթը մէզքիւրէ պէտէլաթընընն օնա կէօրէ իհալէ վէ իսթիֆասը միւթէմէնա տբր։

—Տիւնքի կիւն Գալաթատա աթիտէքի վէճճէլէ պիր թէվաթուր ղուհուր իթմիշ տիր։

Մ. Թօգվիլ պիր թէլէկրաֆ չէքէրէք մարտ 17 տէ 50 միլիօն ֆրանգընն հաղըր օլտուղունու, վէ «Վ–դԲ– դ»սաբ Պապը Ալիսթ չերայիթի լազըմէյի իֆա իտէրէք գօմիսէրլերինն նասպը լազըմ կէլէճէկինի վէ Պապը Ալի պու շարթլարընն իճրասընը ագճէյի ալմագ իսէ, պէշ միլիօն ֆրանգ թազմինաթ իսթէէճէկինի պիլտիրմիշ իմիշ։

—Մ. Թօգվիլ իլէ եաբընան մուգավէլէնամէ մուճիպինճէ Ռուսումաթ իշլերինէ նէզարէթ իթմէք իւզրէ գօմիսէրլեր նասպ իթմէքտէն Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրա տէվլէթլերինին ըէամէն կէրի տուրտուգլարը շույու պուլմուշ իսէ տէ, պու պապտէ հէնուզ պիր գարար օլմամըշլընընն մուհագգադ օլտուղունու վէֆն եագընը։

—Պապը Ալինին Եունանիսթան իլէ ճէրէեան իտէն միւզաքերաթ հագգընտա տէվլէթլերէ պիր թահրիրաթը ուսումիյէ իրսալ իլէտիյինէ տայիր շույու պուլան հավատիսի Մէսէնճը թէքզիպ իտիյօր։

—Տիւն նամիլաճլըգլարը մինասիպէթիյլէ սատրազամ հաղրէթլերի Պապը Ալիեէ թէշրիֆ իտէմէմիշլեր տիր։

—Ռուսճուգտան եագընյօրլար։

Թունա պուղարը էրիմէքտէ օլտուղունտան վարօրլար ամէտշիւտէ պաշլամըշ իսէ տէ, հէնուզ մունթազամ բօսթա իշլէմէմէքտէ վէ ֆագաթ պիր հաֆթաեա գատար բօսթանընն տախի իշլեեէճէյի զանն օլունմադտա տբր։

Պուլկար հիւքիւմէթի Աւստրիա գումրանեասընտան մէղքիւր վարօռլարընն օղրատաղը պէհէր իսկէ իշին հէր այ պէշ պին ֆրանգ վերմէսինի թալեպ իտիյօր։ Պու գարար թունա իւզերինտէ բօսթա իշլէմէսինէ մանի օլաճագ վէ եախօտ բօսթանընն իշլէմէսինի կէճիքթիրէճէք տիր։

ԷՒՐՈՊԱ ԿԱԶԷԹԱՒՈՐԸՆՏԱՆ

Վիէննա 24 փետրուար։

Բէթրօպուրկան կէլէն խապէրլէրէ նայարէն, լօրա Տիւֆրինէն Բէթրօպուրկա վիւրուտի տէվայիրի բոլիթիգիյէտէ պայիսի մէմուունիյէթ օլմագտա տուր։ Էյլէ մէմալ օլունույօր քի, վասաթ Ասիատա Ինկիլիզ իլէ Ռուսիա մապէյնինէճ, կէրէք հուտուտճա վէ կէրէք նուֆուզճա պիր իսթիթ իմթիհան վէ իմթիսալ պուլունապիլէճէք տիր։

Քէզալիք, Ռուսիա տէվայիրի բոլիթիքիյէսինտէ էօյլէ մէմուլ օլունույօր քի, Ռումէլիտէ զուհուրա կէլէն մէսէլէլէրտէ, Ինկիլիզ եավաշ եավաշ Ռուսիա նօգթայը նայարիսինէ եագլաշճադ տուր։

(Բուլիրնէ Գէրէ-էֆէնտիսը։)

Վիէննա, 25 փետրուար։

Ռուսիա իմբէրաթօրու, Պուլկարիսթանին Գանունու էսասիսին իմզա իմզա իթմիշ տիր։ Բոլիթիգա միւզաքէրէսիը իչիւն գոբուլարը աչըգ մէճլիսէ թօբլանմագ հագգը, Պուլկարլարա վերիլմիշ տիր, վէ օգուտմագ եազմագ, հէր Պուլկար չօճուղու իչիւն մէճպուրի օլմագ տուր։

Իլք ինթիխապ օլունմագ բըրէնսին օրթհօտոգս օլմասը լապիտ տէյիլ տիր, լաքին վարիսէրինին օրթհօտոգս օլմասը մութլագ տուր։

Բրէնսին ինթիխապը, ումումի մէճլիսին իքի սիւլիսիս, էքսէրիյէթինէ միւհթաճ օլմագտ տուր։

Հէր Պուլկար գանունտա միւսավի վէ ասքէր օլմագլա միւքէլլէֆ տիր։ Հէր Պուլկար, հէր նէ մէզհէպտէն օլուր իսէ օլսուն, հէր մէմուրիյէթտէ իսթիխտամ օլունմագ տուր։

Նէ գատար հաքիմ, պէյլէտիյէ մէճլիսի վէ նահիյէ մէճլիսի ռէիսլէրի վար իսէ, մէպուսան մէճլիսինէ թապիի եա պիհագգին ազա օլմագ։ Ինթիխապ իլէ օլմագ ազալարին սայրը մահտուտ տուր։ Պունլարին պիր նըսֆը գատար ազայը տա Բրէնս քէնտիսի ինթիխապ իսէճէք տիր։

Թէրճէմանը Էֆէնտի։ Պու գարարլարին պազըլարը 170 պէնտի հավի Պուլկար գանունու էսասիսինտէ վար վէ պազըլարը եօգ, լաքին թաճիւպիմիզ պունտա տուր քի, Պուլկար ումումի մէճլիսինին միւզաքէրէսինէ գոնմագ պիր լայիհէյի, Բուսիա իմբէրաթօրու նիչին վէ նէ սրֆաթլա իմզա իսէճէք տիր։ Չինքի բրէնս Ցունտուգօֆ պու լայիհայը Պուլկար մէճլիսինէ թէպլիկ իթմիքտէ, գապուլ վէ ատմը գապուլինի քէնտի բէյլէրինէ իհալէ իթմիշ տիր, օ վագթ իմբէրաթօրուն իմզալամըշ օլսուղու նէյէ եարամըշ օլմագ, պուրալարը պազը իյզահաթա միւհթաճ օլուպ, պէլքիմ իլէրիւտէ վէրիլիր օլսուն։

* *

Փետր. 25 Թայմտա շու ճայիպ հավատիսի օգուլուպ, մէսուլիյէթի Թայմ մուխպիրինէ այիտ օլմագ իւզրէ պէր վէճհի աթի տէրճ իտէրիզ։

«Բէք մէվսուգ մահէլլէրտէն ալարզըմ խապէրլէրէ կէօրէ, տէր Թայմը մուխպիրի, պիր չօգ Ավթրիա խաֆիյէլէրի կէրէք Մակեդոնիայը վէ կէրէք Ռումէլի Շարգի վիլայէթինի տօլաշմագտա օլուպ օրալարտա էօյլէ պիր չէյլէր վուգուտունա չալըշըյօրլար ըմըշ քի Նօվի-Պազար իլէ Ատալար տէնիզի արասընտա օլան արազիլէրի խթիլա եթմէյէ Ավթրիա պիր հագգ իսթինսին։» (Եանի Սէլանիք վիլայէթինի։)

Ռուսլար պու թասավվուրլարա էյիտէն վագըֆ օլտուգլարընտան, Պուլկարլարա տայիմա իսթար ի. տերլէր քի, բահաթ տուրսունլար վէ օրթայա պէր իշ չըգարմասընլար, չինքի օրալարտա պիր չէյ զուհուր իթտիրլէյին։ Ավստրիա. լըլարըն պունու վէ իլիրլէ կէ. լիպ պաշլարընտ տիքիրլէճէքլէրի մուսամմէմ տիր։

«Տիկէր թէրաֆտան Պուլկարլարտա Ավստրիալըլարըն պու մանօվրալարընա վագըֆ օլտուգլարընտան, ենլար տա եա իքի Պուլկարիսթանը պիր իսէրսինիզ, եա խատ հիչ օլմազ իսէ, Պալգանլարա Օսմանը ասքերի սօգմապընըզ եօգսա Ավստրիանըն գօլթուզը. նա կիրերիզտէյի, Բուլգարա թէհ. տիա կէօսթերիյօրլար։

«1876 տա Սըրպիանըն Պէլգրատնտա իրէն, Էրզրում մախֆի բօլիթիգա սէյլէրինին Սըրպ Պէլգրատնտան Ռումէլիէ ադամ կիտէր օլտուղունու տա պիլտիրմիշտիմ, վէ էրթէսի սէնէ Ռուսիա սէֆիրի զուհուր իթտի։

«Շիմտի Պէլգրատն եէրինէ պու Թըրնօվա կէչտի, վէ պուրատա էօյլէ չէյլէր տույուլույօր քի, նէ Պէլգրատտա տույուլապիլիր նէ տէ Թունա քէնարընտա օլան պաշգա չէհրլէրտէ։

«Շիմտի Բուսիանըն բոլիթիգասը իսթէր քի, Պուլկարիսթանըն խարըճընտա օյան միլաեէթլէրտէ քէմալը ասայիշ վէ իսթիրահաթ վագի օլսուն, վէ Ավստրիա բոլիթիգասը իսէ, օնուն մուղայիրի իսթէր քի օրալարտա պիր թագըմ մախլուլիյէթլէր զուհուր իթտին քի, քէնտիսի տէ Սէլանիյէ էնմեէէ պիր եօլ պուլսուն։ Պու սէպէպէ մէպնի տիր քի Բուսիա թէրաֆտարլարը վէ կէնճ Պուլկարիսթան թէրաֆտարը տէ. նէն թագըմիար մէպուսանը թէշվիգ իտիյօրլար քի իշլերինի իլէրի վարտըրընլար, վէ Էրզրում գօմիսէրլէրի տէ Պուլկարիսթան պիրլիյի իչիւն վերիլէն Պուլկար արզուհալլէրինի տէ, բայթախթլարա կէօնտէրիյօրլար։ Էյէր Էրզրում տէվլէթլէրի Օսմանլընըն Պալգանտա ասքէր կէօնտէրմէմէսինէ բաղը օլուրլար իսէ, Շարգի Ռումէլի վիլայէթի ահալիսի տախի բահաթ տուրուպ, արթըգ Պուլկարլարտան հիչ պիր սէս աատա չըգմազ, վէ Պուլկարիսթան մէճլիսինին նուֆուզու դօնէրվաթէօրլէր իլէ միւթէտիլլէր է. լինտէ դալըր։ (Եանի Թայմը մուխպիրի չունու տէմէք իսթէր քի, Օսմանը Պալգանլարա ասքէր կէօնտէրմէզ իսէ, օ վագրթ Շարգի Ռումէլի վիլայէթի Պուլկարլարը տա իմարէթ Պուլկարլարը իլէ պիրլէշմէեի արամազլար, վէ պու սէպէպէ մէպնի օնլարա գօնսէրվաթէօր իսմի վերիլէպիլիէօր, պատէհու մուխպիր շունու տա իլավէ իտէր։)

«Պէրլին ահնամէսի իմզալանարան պէրու, պուրատա բէք չօգ թէպսիլիքլէր վուգու պուլսու. վէ Պալգան պէնտի ահնամէտէն ջէդարըլարը հալտէ կէչէն օէնէ գօնկրէտ օլուպ տա, շու խուսուսա էն գիատէ տույկուսու օլան տէվլէթին քիպրինէ տէ պու գէթալարընա պիր թալիմաթ օլաճագ տուր։

«Նաթգուն սիւրէթի եարին տէրճ օլունանճագտա տա, Վէ՛ Տեւը Վէրէն՝ շու վէճհ իլէ խիւլասա իտէր։

«Բաբա հագրէթլէրի տէտի քի, «Հէնէթը իճթիմաիէէ ինանմէէ. «յի զէհրլէէն պիր թագըմ սա. «գաթ մէպտէլէրի ճէրհ իթմէք «իչին եէվմիէ գաթօլիք զագէ. «թալէրինին նէչրի լազըմտըր։ Ար. «զու իտէրիմ քի պիւթիւն խրիս. «թիեան թաճտարլար պէ ինինտ «պիրլիք վէ մուհապէթ օլսուն»։ Պատէհու Բաբա պիր թագըմ տիւնեէվիլերին գալգըպտա քիլիսէէ մէսէլէյի հաեաթիէ օլան մատտէլերին թէվիեէսինէ չալըշմասընտանչիքայէթ իթտի։»

«Քիլիսէնին պիր տիւնեէվի հիւքիւմէթէ օլան հագգը, հագգ տըր, տէտի. Հագգ թաալա, հիքմէթը Բէպպանիյէոի իլէ քիլիսէյէ օնուն իչիւն պիր տիւնեէվի հիւքիւմէթ պախչ իթմիշ իտի քի, քիլիսէ տայիմա սէրպէսթ վէ միւսթագիլ օլսուն։

«Զալըշըն քի, տէտի Բաբա հագրէթլերի. քիլիսէնին պու հագգընը տայիմա մուհաֆազա իտէսինիզ, պիւթիւն թէվարիխ սիզին եարարմճընըզ տըր. պունճա էսէրլէր շահատէթ իտէր քի, քիլիսէնին ճիսմանի հիւքիւմէթի, ահալիլերին էյլիյինէ, իթալիանըն թարագգիյաթընա վէ Բոմա չէհրինին չէրճիֆինէ հիչ պիր վագրթ մանի ճօլմամըշ տըր վէ օլամազ։

«Նիհայէթ, տէտի Բաբա, մէտէնիյէթէ, սուլհա, վէ նիզամը ումումիյէ էսաս օլան մէպտէլերի գաթոլիք մուհարիրլերի տայիմա մուհաֆազա իթմէյէ մէճպուր տուր։

«Պատէհու Բաբա հագրէթլերի մուհարիրլերին իւլերինէ թէպերրիւքճը բահմանիյէի տավէթ իտիւպ, պու տա պիթիքտէն սոզրա մուհարրիրլեր, կէրէք քէնտի վէ կէրէք ապօնթալարընտան թօբլանան հէտիյէլերինի Բաբա հագրէթլերինէ թագտիմ իթտիլեր։»

«Պիլիսէնին պիր տիւնեէվի հիւքիւմէթէ օլան հագգը, հագգ տըր, տէտի. Հագգ թաալա, հիքմէթը Բէպպանիյէոի իլէ քիլիսէյէ օնուն իչիւն պիր տիւնեէվի հիւքիւմէթ պախչ իթմիշ իտի քի, քիլիսէ տայիմա սէրպէսթ վէ միւսթագիլ օլսուն։

«Զալըշըն քի, տէտի Բաբա հագրէթլերի. քիլիսէնին պու հագգընը տայիմա մուհաֆազա իտէսինիզ, պիւթիւն թէվարիխ սիզին եարարմճընըզ տըր. պունճա էսէրլէր շահատէթ իտէր քի, քիլիսէնին ճիսմանի հիւքիւմէթի, ահալիլերին էյլիյինէ, իթալիանըն թարագգիյաթընա վէ Բոմա չէհրինին չէրճիֆինէ հիչ պիր վագրթ մանի ճօլմամըշ տըր վէ օլամազ։

«Նիհայէթ, տէտի Բաբա, մէտէնիյէթէ, սուլհա, վէ նիզամը ումումիյէ էսաս օլան մէպտէլերի գաթոլիք մուհարիրլերի տայիմա մուհաֆազա իթմէյէ մէճպուր տուր։

«Պատէհու Բաբա հագրէթլերի մուհարիրլերին իւլերինէ թէպերրիւքճը բահմանիյէի տավէթ իտիւպ, պու տա պիթիքտէն սոզրա մուհարրիրլեր, կէրէք քէնտի վէ կէրէք ապօնթալարընտան թօբլանան հէտիյէլերինի Բաբա հագրէթլերինէ թագտիմ իթտիլեր։»

Թըրնօվա. 23 փետրուար։

Պուլկար մէճլիսի ումումի ա. չըլտըղը կիւն Բուսիա իմբէրաթօրու Ալէքսանդրատան շու մասլտէ պիր թէլէկրաֆ կէլիպ, մէճլիսէ գրաաթ օլունտու։

«Միլլէթ մէճլիսինիզին քիւշա. «տընը, վէ թըրնօվա էնսբէքթէօ. «ռինտէն ալարզըմ մալիումաթա «կէօրէ ասքէրինիզին հիւսնիւ նի. «զամ վէ թէնսիզլիքընը թէպրիք «իտէրիմ. պագընըզ քի Բուսիա «հիւքիւմէթինի սայրը գապինէթ. «լէր իլէ միւնագաշայէ տիւշար ի. «տէճէք մինասիպէթսիզ հարէ. «քէթլերտէ պուլունմայասընըզ։»

Դէչէնտէ Էմրինէտէ վուգու պուլան ֆէսատա տախիլ օլան Պուլկարլարըն ճիւմլէսի սէրպէսթ սալը վերիլտիլեր տէյի պիր չախյէ վուգու պուլսու իսէ տէ պունուն սըրֆ եալան օլսուղունու թէյեիսա իտէրիմ։

ՄԷՏԵԱԹԻՊ

Վանտան շու ամիտէքի չայեանը տրգգամ մէքթուպ ալնմըշ տը։

Վան, 27 յունվար 1879

Ա.—Վանի մէջ հայ սոդիկանութիւն։ Բ.—Վանի ընկերութիւնները և վարժարանները։

Խմբագրապետ Տէր։

Ա.—Կը սպասէք թերևս որ իմայնեմ ձեզ թէ ինչ բարեկարգութիւններ սկսած են դործադրուիլ Հայաստանի մէջ։ Դեռ այդ բաղդաւորութիւն չունեցանք և չդիտեմ ալ թէ երբ պիտի ունենանք։ Ռայժմ անկարգութիւններն դեռ կը շարունակուին։ Մի հայ ոստիկան, Վարդան Տիլպոյեան, զոր կառավարութիւնն յատկացուցած է մեր առաջնորդարանի, մահմեդական վիճակի մէջ կը գտնուի այժմ։ Ընցած շաբաթ երեկոյեան ուշ ժամանակ երբ իւր տուն կը վերադառնար, յանկարծ մի թուրք կը յարձակի վրան վիզն փաթթուած շալով խեղդամահ անել կաշխատի, մարդեր վրայ կը հասնին, հազիւ կազատի մահէն։ Այժմանկոզնի կը ծառայէ և դեռ մահի և կեանքի մէջ կը տատանի։ Զարագործն յայտնի անձ մ'է, բայց ձերբակալուած չէ ցարդ ... Երբ կառավարական պաշտօնատար Հային, ոստիկան Հային այդպիսի բան կը պատահի, ալ ուրիշների նկատմամբ դրէն աւելորդ կը համարիմ։ Հայ ոստիկաններն օրք 6–7ի չափ կան, այս գործէ գրդռուելով, բողոքեր և յայտներ են թէ պիտի պարտաւորուին հրաժարիլ իւրեանց պաշտօնէ։

Բ.—Թէ մի մխիթարական բան կայ վանի մէջ, սա է որ ժողովուրդի զգացումն սկսած է փոքր ի շատէ արթննալ. երիտասարդներ, պատանիներ, սկսած են ընկերութիւններ կազմել. բայց այդ բանի մէջ, որպէս ամէն սկզբնական գործերի մէջ, աւելի եռանդ կը տեսնուի քան թէ գործունէութիւն։ Լաւ է որ այդ պարոնները իրարի հետ միանալով, զօրութիւն կազմեն, քան թէ իրարմէ անջատ բազմաթիւ ընկերութիւններ կազմեն, մի և նոյն նպատակով, կամ որպէս մի քանիներն գրեթէ աննպատակ։ Այդ ընկերութիւններէն մի քանին որ աւելի մեծ նշանակութիւն ունեցած են իմ աչքի առջև, կը յիշատակեմ այս տեղ։

ՀԱՅԿԱԶՆԵԱՆ ընկերութիւնն, մի մասնաւոր վարժարան բացած է որ եօթը տարիէ հետէ կը շարունակուի։ Վերջին ժամանակներս այդ վարժարանի նիւթական և ուսումնական հաստատութիւնն իւր վրայ առաւ ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐ ընկերութիւնն որ կազմուած է Հայկազնեան ընկ. վարժարանի նախկին սաներէն։ Հայրենասէր ընկերութիւնն իւր բաժանորդներէ նաթանեան Մ. և Սոֆրատեան Թ. էֆէնտիներն տասուչ դարգած է այդ վարժարանի, որ այժմ վանի ամէն վարժարաններէ լաւագոյնն է։ Հայրենասէր ընկերութիւնն չունի նա և մի լարան ուր ամէն երկուշաբաթն մի անդամ հրապարակախօսութիւններ կը լինին. ունի կիրակնօրեայ վարժարան ուր ամէն կիրակի օրեր դասեր կը խօսուին հասակաւոր ազգայիններին։ ՍԱՆԴԽՏԵԱՆ ընկերութիւնն ինը տարի է որ օրիորդական վարժարան բացած է Վանի մէջ։ Ընտրորդ է ասել թէ այս ընկերութիւն որչափ համակրելի է իւր նպատակի համար։ Վանի մէջ 8 վարժարան կայ արական սեռին համար։ օրիորդների համար 2 վարժարան միայն, մին՝ Այդեստանի մէջ Սանդխտեան վարժարան և միւսն՝ քաղաքին մէջ Շուշանեան վարժարան։ Բազմաթիւ ընկերութիւններ կը կազմուին այս տեղ գրեթէ աննպատակ կամ նոյնանման նպատակներով, բայց մի խումբ չ'կայ որ միանար Սանդխտեան ընկերութիւնին։

տեան ընկ. հետ, բաւական հաստոյթ ունենար և բարեկարգէր այդ վարժարան։ Ազգային կեանքի յեղափոխութիւնն ընտանեկան շրջանէն կ'սկսի, վանի մէջ մանաւանդ։ որ բանական կիներ դաստիարակուած է անբան (անբան) լինիլ, ուր գրեթէ ընտանեկան կեանք չ'կայ ընտանեկան շրջանին մէջ մի մեծ յեղափոխութիւն հարկաւոր է զոր չատ դժար կերեւի կատարել։ Ով պիտի ասէ զայդ։ Սանդխտեան վարժարանն որ իւր ներկայ դրութիւնով մի մեծ բան չ'խոստանար ապագային համար։ Այս նոր ժամանակի մէջ, հինցած, փտած մեթոտներով դեռ կաշխատին այն տեղ դաստիարակել վանի ապագայ մայրերն։

Դասախօսութիւններն անդամ հին մեթոտով կը շարունակուին. կը չարչարեն օրիորդների յիշողութիւնն, չեն աշխատիր մշակել դատողութիւնն։ Ազգային Պատմութիւն, և գրականութիւն ուսանող օրիորդներ չ'կան արդէն. ընթերցանութիւնն ալ, փոխանակ հնչական նոր մեթոտի, հեգական հին մեթոտով կը սովրեցնեն դեռ, որպէս և վանի միւս վարժարաններին մէջ։

Աշակերտուհին մինչև որ չ'կարողանայ կարդալ «Մեծ Սաղմոսը» գիր գրել չեն տար։ Մինչդեռ արդի մանկավարժական դրութիւնն կը պահանջէ որ միանգամայն սկսուի ընթերցանութիւն և գիր ուսցունել աշակերտին։ Ուշինսքիի մեթոտն որ ընդունուած է Ռուսաստանի ամեն Հայ վարժարանների մէջ (1) դեռ բոլորովին անծանօթ է այս տեղ։ Մի նոր ընկերութիւն ալ կազմուած է

(1) Պէտք է խոստովանիլ թէ Ռուսաստանի Հայեր աւելի հետամուտ են մանկավարժական նոր մեթոտներ իմանալ եւ ընդունիլ իւրեանց վարժարանների մէջ քան թէ մենք, Թուրքիայի Հայերս։ մեր մէջ մանկավարժական նոր մեթոտների համեմատ յօրինուած դասագրքեր գրեթէ, չ'կան դեռ։ Նոխակրթարանների մէջ գրաբար թէ աշխարհաբար լեզուն պէտք է ուսցունել. այդ խնդիր որ մեր մէջ դեռ վէճի տակ է, վաղուց արդէն լուծուած է։ Ռուսաստանի Հայերին համար։

ԽՆԱՄԱՐԱՐ անուն, որ նպատակ ունի որբ և աղքատիկ Հայ երեխայներուն հաց և լոյս տալ միանդամայն։ Այժմ 7ի չափ սաներ ունի որք միաձեւ հագուստով զգեստաւորուած վարժարան կերթան. նոցա ուսուցչի և բնակութեան ծախքեր Խնամատար Ընկերութիւնն կը հոգայ։ Աւելորդ կը համարիմ ասել թէ ո՛րչափ քաջալերի արժան է մի այսպիսի բարենպատակ ընկերութիւն։

Ուրիշ ընկերութիւնների նըկատմամբ ալ ուրիշ անգամ կը խօսիմ երբ առիթ ունենամ տեսնել իւրեանց գործերը։

(Շարունակելի)

ԹԻՒՃԱՐԻՑԷ

Գրեցին Խաչերէն Դ-Բալէն։

Սեթամպոլ 26 փետր. 1879

ՊՈՒՂՏԱՑ։ Սարֆիյաթը մահալլեսի իշին բէք աղ իշ օրմուշ տուր։ Վարնանին 56—58 լիպրալիք եւմուշադ պուղտայը 23—25 ½ ղրշ. վէ Թուանին տախի 23 ½—26 ղրշ. խտիյոր։ Քիլէ։ի 20 ղրշա գատար պուղտայ տա վար տըր։

ԱՐԲԱ։ Բիայատա չօգ արբա վար տըր. լաքին ալան հէման եօգ տըր։ Աշաղը ճինս արբալարա 9—9 ½ ղրշ. վէ քիլէ։ի օն օն ալթը օգկա չէքէն Օտէսա արբալարընա տախի 10 ½ ղրշ. վէրիվէքտէ տիր։

ՄԸՍԸՐ ՊՈՒՂՏԱՑԸ։ Սամսօն վէ Բօթիտէն կէլէն Մըսըր պուղտայընին քիլէսի 15 ղրուշ խտիյոր։

ԳԱՀՎԷ։ Բիաշա հալը սիւքիւնէթտէ օլուպ թէնէզզիւլտէ տիր։ Հաղբրտա օլան մալ վասաթ պիր ճինս օլուպ 9 տան 10 ղրուշա գատար խտիյոր. պիրինճի մալ հիչ եօգտըր։

ՇԷՖԷՐ։ Հօլանտանէն պաղը մալլարը 187—190 ղրուշ խտիյոր։ Թրիէսթէ մալլընա կէօրէ 180 վէ 182 ղրուշա վէ Ռուսիա 168 վէ 170 ղրուշա սաթըլմըշ տըր։

ԿԱԶ։ Թէմամըյլա սիւքիւնէթտէ տիր. ֆէյաթլար թէպէտիւլ իթմէյօր։

ԲԻՐԻՆՋ։ Իթալիատան հէր նէ գատար մալ կէլմէյօր իսկ տէ, ֆիւեաթլար 40 ֆրանգտան եօգտըր չէրգ։մամագտա տըր։ Ինկիլիզ բիրինճի 156—158 ղրշ։տա տըր։

ՄԱՆԻՖԱԹՈՒՐԱ։ Ալան օլմասըղը իչուն ֆիւեաթլար քեսֆէթէն սիւշկիւն տիր։

ԻԽՐԱՃԱԹ

Մէմալիքին իխրաճաթընտան օլան էմթայի մուխթէլիֆէսի հալը սիւքիւնէթտէ պուլունուպ, պաշլըճալարընին հալու ֆիւեաթլարը շունտան իպարէթ տիր։

ԲԱՄՊՈՒԴ։ Էլտէ էրէյիճէ մալ վար տըր։ Շիմոի մալ խսթէնմէյօր։ Մաիթօ բամպուղու 7—7½ իզմիր 6¾—7¼, Ատանա 6¼—6¾ վէ Սէրէզ 6—6½ ղրշ. խտիյոր։

ԵՈՒՆ։ Մալ պուլունմայօր, ալանտա եօգտըր։ Ֆիյաթլար ալթիտէքիլէր տիր։ Եըդանմըշ էնկիւրիւ 7—8, պէյ բազար 6¾—7½, Դայսէրիյէ 6½—7½ ղրուշ։ Քիրլի էսկի չէհիր 4½—5½, էնկիւրիւ 4—4 3/4, պէյբազար 4—4 3/4 ղրուշ տըր։

ԵՈՒՆ ԳԱՍԱՊ ՊԱՇԸ։ Չօգ խսթէյէն եօգտըր. լաքին չէրայիթի ալթիկէ իլէ պաղը իշլէր օրմուշտըր. — Պիրինճի ճինս 40 0/0 վէ իքինճի ճինս 30 0/0. սիյահ վէ քիւլ բէնկի 30 0/0, օգգասը 7½ տան 8 ղրուշա գատար, Օսմանլը լիրասը 140 ղրուշ։

ԹԻՖԹԻՔ։ Իշ եօգտըր. ֆիյաթլար տուրկուն տըր։

ՃԷՀՐԻ։ Տահա զիյատէ տուրկուն. Ինկիւրիւ 4¾—5½, Դայսէրիյէ 4 1/4—5, Իսքիլիբ 3—4 ղրուշտա տըր։

ԱՖԻՕՆ։ Աղ խսթէնիլիյօր վէ ճինսինէ վէ կէլտիյի եէրինէ կէօրէ ֆիյաթլարը թաղայիւր խտիյոր. Մալաթիա 240—260, էնկիւրիւ 200—225, պէյ բազար 190—215 ղրուշ տըր։

ԻԲԷՔ։ Ֆապրիգա մալը 16½ տան 19 ֆրանգա, վէ Ամասիա իլէ կէյլվէ 40տան 52 ղրշ։տա տըր։

ՏԷՐԻ։ Անատօլու գուրուլարընէն օգկասը 7¾ տէն, 9 ղրշ։տա գատար վէ կիւրճիսթանէն, 7½ տան 8½ ղրշ։տա գատար խտիյոր։ Հէր եէրին եաշ տէրիլէրինին օգկասը 3½ տան 4½ ղրշ։տա տըր լիրա 120 ղրշ։

Սանսար տէրիլէրինին ֆիյաթլարը ալթիտէքիլէրտէն իպարէթ տիր։ —Էրզրում չիֆթի 6—6½ մէճիտիէ։ Գասթամպօլու վէ Ամասիա 5½—6։ Թուշան տէրիլէրինին 100 բարչասը 8½—9 օգկա չէքէրէք 105 բարչասը 12տէն 13 մէճիտիէէ տիր։

ՄԻԹԻՆԷՎԻՑԷ

Հինոխսթանէն կանչ եախօտ Գանգէս նէհրի իլէ Հինոխսթան արասընտա սէքիզ օն միլեօն ահալիսի օլան միւսթաֆիլ պիր տէվլէթի վարքի, խսմի Պիրման եա Պիրմահ տըր, վէ պու տէվլէթի Ինկիլիզ Հինոխսթանընա հէմճիվար տըր, վէ մէմալիքինին պիր գըթասը տա Ինկիլիզ էլինտէտիր։

Մէգքիւր տէվլէթին բայիթախթընէն խսմի Մանտալա օլուպ, պու չէհրտէ պիր տէ մուզիմ Ինկիլիզ էլչիսի պուլունուր։

Պիրման տէվլէթինին ահվալը պու թէրաֆլարտա նամալիւմ տիր, լաքին պարպար օլտուգլարընա չիւպհէ եօգ. չիւնքի տահա աղ կիւն ադամ թէքֆուրլարընէն գալգըպ տա պիթիւն ֆամիլեասընը (սէքսէնտէն գիատէ նուֆուս) գըրճման կէչիրտիյի մալիւմ տիր։

Պու խաղէր Ինկիլիթէրրայա վասըլ օլտուգտա, Մանտալատա օլան Ինկիլիզ էլչիսինէ թալիմաթ վէրիլիր քի, կիթսին թէքֆուրու պուլսուն տա, պու պարպարընա Ինկիլիթէրրանէն տարընընը խապէր վէրսին, վէ ֆամիլեատան սաղ գալանլարընը տա գուրթարսըն վէ մուհաֆիզա իթսին։

Ինկիլիզին պու ինսանիյէթբէրվէրլիյինէ սեյէճէք եօգ, լաքին թէքֆուր տա Ինկիլիզ էլչիսինի գօվար եա պիր հագարէթ կէօսթէրիր տէ, պիր մուհարէպէ տէ Պիրման իլէ աչմագ լազըմ կէլիր իսկ օլուր իւչ, Աֆղան, Աֆրիդա, Պիրման։

—Ինկիլիթէրրատա հալա պէօյիւք միթինկլէր օլուպ, դապինէթին ումուրու խարիճիյէսինէ էլան միւթէրիզլեր զուհուր իթմէքտէ տիր։ Լաքին տահա բարլամէնթտէ պու մագուլէ միւազէրէլէրէ պաշլանմայըպ, մէսալիհի տախիլիյէլերի իլէ ուղրաշմագտա տարբար։ Էյէր յօրտ Պիգընսֆիլտ բարլամէնթտէ պուտէֆա պէօյիւք վէ եէնէմէյէճէյի միւշքիլաթա թէսատիւֆ իտէրսէ, բարլամէնթի հէմէն տաղրթմագ վէ եէնի ինթիխապ սրբարընէթմէք նիյէթինտէ տիր, վէ հանկը թէրաֆ զալէպէ իտէճէքսէ պու ինթիխապաթտա պէյլի օլաճագ տէնիր։

—Պու սէնէ Լէրօքանընը Ղարպ թէրաֆլարընա վէ խուսուսի իլէ Ինկիլթէրրատա, Ֆրանսատա, Սիւիստէ վէ Իթալեատա տա բէք ֆէնա հավալար իտիւպ սօուգ, եաղմուր, վէ ֆուրթունալար բէք ուղուն սիւրմիւշ վէ չօգ խասարաթ օրմուշ տուր. չօգ եէրլերի սու պասմըշ վէ չօգ պինալար երգըրմըշ տըր. Ֆրանսատա վէ Սիւիստէ բիւզկեարընը չիտտէթի պաղը չրմէնարֆէր արասալարընը տա քէօբրիւ իւզերինտէն տէվիրիպ, պիր գաչար ատէտինի, չայա վէ կէօլէ տէօքմիւշ տիր։

—Ինկիլթէրրատա էօնիւմիւզտէքի բէնչէմպէ կիւնիւ (ալաֆրանկա մարտ 13) գրալիչանընը իւչիւնճիւ օղլու տիւդ տը Գօնօթուն վէլիմէ ճէմիյէթի եանի տիւյիւնիւ պէօյիւճէք թանթանա իլէ իճրա օլունաճաղընտան լազըմ կէլէն տավէթլեր կէօնտէրիլմիշ տիր։ Միւշարիլէյհին ալաճաղը գըղ, Ալէմանիա իմբէրաթօրունուն պիրատէրզատէսինին քէրիմէսի տիր, վէ իսմի բրէնսէս Լուիզ Մարկէրիթ տիր։

Միւշարիլէյհա ղրալիչա հաղրէթլէրինին պու եէնի կէլինինէ Լօնտրա ահալիսի հետիյէ իթմէք իւղրէ պիր ապը պրլանթա պիլէղիք հաղբրըպյըպ, իւչ կիւն ահալինին սէյր իւ թէմաշասը իչիւն պիր սէրկիյէ վազ օլունմուշ տուր։

—Էվվէլքի բազար կիւնիւ մրիլիվա Ռիֆաթ բաշա գօմանտասընտա օլարագ, ալթը թապուր տասքիրի Օսմանիյէնին էտիրնէյէ տախիլ օլտուղու վալի Բաուֆ բաշա հաղրէթլէրի թարաֆընտան պա թէլէկրաֆ մագամը սատարէթէ արզ օլունմուշ տըր։

—Բազարկիւնիւ զաթը Շահանէ թարաֆընտան Եըլտըզ քէօշկիւնտէ պիր գիյաֆէթ վէրիլէրէք սատրազամ վէ վիւքէլատէն պաղըը վէ պաղը, ռիճալը տէվլէթ

ԻՏԽԱԼԱԹ

ԷՄՎԱԼ	ՄԸԳՏԱՐ	ՖԻՑԱԹ	Լ. Օ.
ՁԷԽԱՑԻՐ			
Պողոյ սէրթ, Ազօֆ	քիլէ	30–30	100
» սէրթ Լիպրա 58|60 Բումէլի	»	25–29	»
» երմըշագ Լիպրա 56|59 Թունա	»	23–27	»
» » Լիպրա 55|60 Բումէլի	»	23–27.50	»
Մըսըր պողոյը	»		»
» » Թունա	»		»
» » Բօթի, Օրտու	»	14.50–15	»
» » Բումէլի	»	15–15.50	»
Աբէռ Թունա	»	9–10	»
» Բումէլի	»	11–11.50	»
Սուլֆ	»	11.50–12	»
Զավրաբ	»	14–15	»
ՑԱԳԻԳ			
Եէրլի ոնոս	չուվալը	90–98	»
Օրէս ոնոս 1 ինճի ճինս	»	122–126	»
» » 2 ինճի ճինս	»	116–120	»
» » 3 վէ 4 ինճի ճինս	»	90–108	»
Գալա 1 ինճի ճինս	»	108–	»
» 2 վէ 3 ինճի ճինս	»	100–102	»
ՕԳԴԱ ՄԱԼԸ			
Գահվէ Բիօ 1 ինճի ճինս	100 օգգասը	1000–1100	»
» 2 ինճի ճինս	»	900–980	»
» 3 ինճի ճինս	»	750–880	»
Շեֆէր Հօլանտա վէ Թրիէսթէ	դանթարը	180–190	103
» Ֆրանսըզ քէլէ, 5 քիլօկ.	»	230–	100
» » քէլէ 3 վէ 2.50	»	235–	»

ԹԻՒՃԱՐԻՑԷ

ԷՄՎԱԼ	ՄԸԳՏԱՐ	ՖԻՑԱԹ	Լ. Օ.
Պէրէր	օգգասը	5¼–5½	104
Զէվէտ Պէնկալա	»	100–130	100
» Մասրաս	»	65–70	»
Երբօլ Ամերիգա	սանտրգ	38–38.50	»
Մօտ Սբարսաչէթ 8–9 քիլօկր.	»	61–68	»
» » 11–11.70 »	»	76–95	»
Քօլ Ինկիլիզ	»	190–240	»
Զայ Գօնկօ	օգգա	18–25	105
» Փէգօ	»	45–90	»
Էբէնէ Ճէնօվա	չուվալ	40–40.50ֆ.	»
» Ինկիլիզ	»	156–158	100
Իսբէրիօ	18–19 օգ.	100	»
Բօմ Ինկիլիզ	9–11 կալ.	100	»
» Թրիէսթէ	16 »	100	»
Սայ Եաղը Սիպէրիա	օգգա	13.75–14	105
Զէրվէշ Եաղը	»	9–10	»
Գոյրոտ Եաղը Մոսգոֆ	»	7½–8	»
Տօն Եաղը	»	6.50–	105
Խավէար սիյահ	»	46–48	120
» գըրմըզը	»	5.50–	105
ՄԱՏԷՆ			
Պէքէր Ինկիլիզ	օգգա	14–14.50	100
Զինքօ	100 օգգասը	86–88 ֆր.	
Գալայ	դանթար	450–455	»
Գոբրըտան	օգգա	3–3½	104
Թէնէքէ	2 սանտրգ	200–260	100
Գարֆիկոտ	50 քիլօկր.	74–78	»
Ճամ	սանտրգ	18.50–19ֆ.	
Զէլէ Թրիէսթէ	»	165–170	»
Տէրէ Չըպուդ	դանթար	50–52	»
» բագէթ	»	55–	106
» տէյիրմի	»	58–	»
» Չըպուդ Շուէտ	»	85–90	»
» բագէթ Շուէտ	»	98–100	»

ԻԽՐԱՃԱԹ

ԷՄՎԱԼ	ՄԸԳՏԱՐ	ՖԻՑԱԹ	Օ. Լ.
Փամբուք Մըսը	օգգասը	4.–4.50	100
» Անատօլու	»	6–7.50	»
Եաբաղը Գասապ պաչը	»	7.50–8	140
» Անատօլու	»	4.50–5	100
Թէֆթէք Անատօլու	»	22–23.50	»
» Վան	»	9–10½	»
Իբէ Աճէմ վէ Խօրասան	»	16–20 ֆր.	»
Գօշ Պրուսա վէ սայիրէ	»	40–55	»
Տէրէ քէչի	7–14 բարչա	100–	110
Պալ մօմա Անատօլու	օգգա	17–17.50	110
Ճէհրէ Գայսէրի, Էնգարէ	»	7–8	»
Քէնէվէր Անատօլու	»	3.50–4	»
» Թօխատմու	»	1.50–2	»
Աֆիոն	»	175–260	»
» Չիքինթի	»	140–130	»
Քէրէն Ռօխոտա	քիլէ	27–29	»
Սուսամ	օգգա	2.75–3	»
Անէօն Սագըզ վէ Զէչմէ	»	8–8.75	»
» Անատօլու	»	6.50–7	»
Գիդոն	»	6–7	»
Ֆասուլա Թունա	100 օգգասը	110–130	»
» Թրապուզոն	» »	100–140	110
Զէյրէն Եաղը Միտիլլի, Այվալը	օգգասը	5¾–5½	»
» » Կէմլէյիկ	»	5.50–5⅝	»
» » Եունան	»	5.50–5⅝	»
Սապոն Գանիա	»	5.25	»
» Իզմիտ	»	5.⅛	»
» Միտիլլի	»	3.50–4.25	140
Պարեմ էնէ	»	8.50–9	100
Ֆընդիքէ Թրապուզոն	դանթար	125–135	»
Հէվիզ Անատօլու	օգգա	1.75–2	»
Ռէճէբ Իզմիր	դանթար	80–120	»
Գուրբա Խզմիր	»	95–100	»
Փէնէր Եաղէր Թունա	օգգա	10–11	105
» » Ծուկա	»	9–9½	»
Զէյրէն Թրիլիա	»	2–2.25	»

վէ Իրան սէֆիրի Մուհսին խան վէ պիրինճի միւշավիրի ճէվատ խան, վէ զաթը Շահանէ սէր թաղիպի Մաշրուճանի էֆէնտի հազը պուլունմուշ տուր։

—Ֆոր ոբ Պոֆորն պէեանընա կէօրէ, Մ. Թոգվիլ լայիհասընա տայիր Բարիզտէն պու տէֆա վարիա օլան խապէրլէր պու կիւն տահա զիեատ էմնիեէթպախշ տրրլար։

—Եունան մէսէլէսի հադգընատա Մուխթար բաշայա թալիմաթը ճէավտէ իրսալի իչին Պապը Ալիյէ մէզունիյէթ վէրէն իրատէի շահանէնին սուտուր իթտիկի իշիտիմիշ տիր։

—Աֆղանիսթան էմիրի Եագուպ խան աթիտէքի մէքթուպը Հինտիսթան վալիսինէ եազմըշ տըր։

«26 փետրուար Թարիխլի սոն մէքթուպումտան սոնրա, Բէտրիմին 24 փետրուարտա վէֆաթ իթտիկի խապէրինի Գապուլտա ախզ իթտիք։ Նասըլքի բէտէրիմ Ինկիլիզ հիւքիւմէթինին պիր էսկի տօսթու իտի, պէն տախի տօսթլուղա պինանէն պու մալիմաթը սիզէ վէրիրիմ։» Պու մէքթուպ օ գատար աճէլէ իլէ կէօնտէրիլմիշտիր քի իքի, կիւն իչինտէ Գապուլտան Հինտիսթան վալիսինէ վասըլ օլմուշտուր։

—Գօրֆու պաշ չէհպէնտէրլիկի սըր քեսթիպի Աքէսթօրիտես էֆ. Բրէվէզատա պուլունան Օսմանլը գօմիսէրլէրի եանընտա սըրքեսթիպլիյէ թային օլունմուշ օլմաղլա, մահալը մէմուրիյէթինէ ադիմէթ իթմիշ տիր։

— Մուհարէպէյի միւնտէֆիա էսնասընտա թահթը սիլահ ալընան մուսթահֆըզլարըն իատէյի ասայիշ մինասիպէթիյլէ պու կիւնտէն իթիբարէն սիլահլարը ալընուպ մէմլէքէթլէրինէ սէվգ օլունմազա պաշլանմըշ տըր։

—Ատանա վալիսի Զէյա փաշա հազրէթլէրինին լէհինտէ վէ ալէյհինտէ նէշր օլունմուշ օլան թէլէկրաֆլարտան տօլայը շույու պուլան հավատիսաթը Պապը Ալիճէ թահգիգաթը բէտմիյէ իճրասընա մէճպուրիյէթ հասըլ օլմուշ օլմասըյլա, Ատանայա պիր մէմուրը մախսուս իղամ վէ քէյֆիյէթին թէտգիգ վէ թէճէսսիս գելընաճաղը իչիտիմիշ տիր։

—Ինկիլթէրրա ռէվէլէթի սեֆիյինի հարպիեէսինտէն Գօնտօր նամ՝վաքօրուն ամէշ թալիմի իճրասը զըմընտա մարաը էֆրէնճինին օն իքի վէ օն իշ վէ օն տէօրտիւնճի կիւնլերի Մարմարա տէնիզինէ չըգաճաղընը վէ պունուն իճրասընա իրատէյի շահանէ միւթէալլիգ պույրուլմուշ օլտուղու ճիհէթլէ, քէյֆիյէթ ճիւմլէնին մալիմի օլմագ իւզրէ իլան օլունմուշ տուր։

—Լտիրնէ վիլայէթի սէյհար ֆըրգա գօմանտանը Սէլամի բաշա Պուլայիր գօմանտանը նասպ օլունտուղունտան, Պուլայիր գօմանտանը ըճճէպ բաշա Էտիրնէ վիլայէթի մուավինլիկի ինվանընյլա սէյհար ֆըրգա գօմանտանը թայէին գելընմըշ տըր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԶԷՅԹՈՒՆ

Հալէպտէն փետր. 23տէ Բաթրիգխանէէ վարիտ օլան պիր գըթա ըէսմի թահրիրաթտա պէյան օլունան վագաալը, քի պիր սուրէթի տախի մաթպասմըզա կէօնտէրիլմիշ տիր, խիւլասաթէն տէրճ օլունուր։

«Յունվար 29 թարիխլէ քէչիտէ իյլէտիյիմիզ պիր գըթա թէլէկրաֆտան Զէյթուն, Մարաշ վէ հէմ ճիվարլարը օլան մահալլերին ահվալը հաղրէսի աղնաշըրմըշ օլմալը տըր. Զէյթուն, Ֆոնուզ վէ Ալապաշ գասապալարը Պէշէնլի վէ Քէրթմէնլի բիւրսիլահ Զէրքէսլերտէն վէ սայիրէտէն գուշատըլմըշ տըրլար։ Պունլար մէգքիւր մահալլէր ահալիսինտէնհէր քիմի քի թաշրատա կէօրսէլէր, պիրա հայա վէ պիրա խէվֆ զասպ իթմէք, վուրմադ վէ էօլտիւրմէք քիւսթախլըզընա ճէսարէթ իտէրլէր։ Նէֆսի Մարաշտա պիլէ պու կիպի ճինայէթլէր, էքսիք տէյիլ տիր վէ պու պապտէ հիւքիւմէթը մահալիյէ ալէյհինտէ օլան թէշէբբիսլէր նէթիճէսիզ գալմագտա տըր։

Վագտա հէր նէվ մէզալիմ թէատիյաթ վէ հագսըզլըգլար իչին տերագաղ լազըմ օլան մահելլերէ միւրաճաաթ իթմէքտէ իսէք տէ, վալի բաշանըն անճագ միլլէթիմիզ հագգընտա հիւրմէթսիզլիյի վէ մերհամէթսիզլիյինտէն նաչի պու ճիվարլարտա սագին պիչարէ միլլէթտաշլարըմըզըն սաատէթի հալ վէ ատալէթտէն մահրում գալմալարընա էյիտէն էյի գանաաթ հասըլ օլմուշտուր։ Բաշայի միւշարիւէյհին միլլէթիմիզ հագգընտա օլան ատալէթսիզլիյի ադի իւզ զիքր վագտալարլա տա իսգաթ օլունուր։

Թարիխտէն 10 կիւն էվվել ինկիլթէրրա սէֆիրի հազրէթլէրի պուրատա մուզիմ ինկիլիզ գօնսօլօսունա քէշիտէ իթտիյի պիր թէլէկրաֆլա գօնսօլօս ճէնապլէրինտէն սիւալ իթմիշլէր տիր քի Պապը Ալինին էմրը ալիսի մուճիպինճէ Զէյթունլու մահպուսին սալը վիրիլտիկէ մի։ Գօնսօլօս ճէնապլէրի պու թէլէկրաֆը ախզ իյլէտիյի անտէ մատտէյի պա թահրիր վալի բաշատան իսթիֆսար իտէր։ Պունուն իւզէրինէ վալի բաշա պիզգաթ գօնսօլաթօեա կիտէրէք Զէյթունլու մահպուսին թախլիէյի սէպիլլէրինին կիւնտէն կիւնէ թէէխիր իտէճէք տիր։

Գարահիսար Ս. Վարդանց ղէյնէրի

Շէհրը մէզբիւրատէն ամիտէքի հալատիսլէր եազըլմըշ տըր։

Ս. Վարդանանց կիւնիւնիւն իլք ագշամը Գարահիսարտա քեային միլլէթ գազինսունտա Վարդանանց տօնախմբութիւն միւնասիպէթիյլէ սուրէթը մունթազամէտէ պիր շէհրի ային իճրա օլունուպ, օրատա իւչ եիւզ քիշիտէն զիատէ ճէօմաաթ հազըր պուլունմուշ, վէ Շիշմանեան մէքթէպի շակիրտանը թարաֆընտան մուէսսիր նութգլար իրատա օլունարագ ահվալը հաղըրէյի միլլիեէ հագգընտա տախի պազը միւքեալէմէլէր իճրա իտիրմիշ վէ ատրա պրա նազմաթը միլլիեէ թէրլէնիւմ օլունմուշ տուր։ Շակիրտանըն իրատ իթտիքլէրի նութգլարտա վէ իճրա իյլէտիքլէրի միւքեալէմաթտա, կէօսթէրտիքլէրի մէհարէթ վէ հիւնիւ աթվարու հարէքէթտէն ասլայը, հաղըրուն զայէթլէ մէսրուր վէ մէմնուն օլարագ չէտիա էլ չըրմալարը թահսին իյլէմիշ տիր։ Խուսուսյլէ քինայէթէն բուհը էրմենիսթանըն ֆիզանընը պէեան իտէն մուէսսիր պիր նութգ ճիւմլէ հազըրունըն տիտէլէրինի էշքի մուհապպէթի վաթանիեէ իլէ մէմլու իթմիշ տիր։

Պու կիպլի զիյնէթլէր իքի իլ սէնէէտէն պերու Շիշմանեան էֆէնտիլէրին մարիֆէթիյլէ իճրա օլունուպ, քէզալիք մուսթակիլ էֆէնտիլէր թարաֆընտան շէհրի մէզքիւր չօճուգլարընըն թալիմ ու թէրպիեէսինէ տէ թէմամըյլա զայրէթ իտիլտիկի ճիհէթլէ, գարահիսար էհալիսի պէեանը թէշէքքիւր վէ մէմնունիյէթ իթմէքտէ վէ պուղայրէթլէրինէ տ՝տէվամ կէօսթէրիլմէսինի ըէճա իյլէմէքտէ տիր։

Գարահիսար մութասարրըֆը հաֆըզ Մէհմէտ պէյ պիր իքի հաֆթա մուգատտէմ մէզքիւր Շիշմանեան մէքթէպինի թէշրիֆ իտիւպ շակիրտանը թէտգիգ վէ մուայէնէ իթմիշ վէ մէարիֆքէրվէրլիկի էսէրի օլարագ մէքթէպը մէզքիւրէ եէտի ատէտ միլթէլիֆ քիթապ եհտա իյլէմիշ տիր։

Կ. Պոլիս, 23/7 մարտ 1879

Մեծ. խմբագիր.

Դպրոցասիրաց Արևելեան Ընկերութեան Ցնօրէն խորհուրդը պատիւ ունի ծանուցանել թէ որոշած է Հայաստանի քաղաքաց ուսումնարաններուն նուիրել (300) օրինակ ընդարձակ աշխարհագրութեան մատեան, գին 1 մէճիտա, աշխատասիրութիւն Պ. Պ. Ազնաւորեանի ի պէտս զարգացեալց։

Ուստի կը խնդրենք որ ուսումնարանաց հոգաբարձութիւնք ուղղակի և կամ իրենց պօլսաբնակ ներկայացուցիչներուն ձեռօք բարեհաճին, ի դիւրութիւն խորհրդոյ դոյս, բանակցութեան մտնել ի բրեն հետ։

Ցնօրէն խորհրդոյ սենեակը, Ղալաթիա, Սառնչէլը խան, բաց է ամեն հինգշաբթի և շաբաթ երեկոյ ժամը 10էն մ11 և կէս։

Հաճեցէք, Ցէր, հրատարակել այս ազդը Ձեր ազգօգուտ թերթին մէջ ուրթ օր շարունակ և ընդունիլ մեր կանխավճար շնորհակալութիւնը։

Ի դիմաց Ցնօրէն խորհրդոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Յ. Շահնազար Ս. Տամատեան

ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ

ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՆԵՐԾՆԶՈՒՄՆԵՐ

Ուսումնասէր հեղինակն այս գրքուկին մէջ ամփոփած է իւր գրուածները, որք պատանեկան հասակի մէջ երկնուած դեռահաս հոգւոյ մը առաջին զգայումներն և մտածումներն կը պարունակին,

Կը ծախուի Եէնի ճամի Զիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2, Ս. Ղուկասեան գրատունը և ուրիշ Հայ գրավաճառաց քով ի գին 75 սանթիմ։

ԻԼԱՆԱԹ

Էրմէնի, Օսմանլը վէ Ֆրանսըզ լիսանլարընա աշինա վէ կիւզել եազըսը օլուպ, իրմի մուհասէպէեէ վէ տէֆթէր թութմաեա մանլիմաթը օլան պիր Էրմէնի տէլիգանլըսը պիր թիւճճար մաղազասընտա իսթիխտամ օլունմագ արզուսինտէ օլտուղու կիպի, պիր խանէտէ եախօտ պիր մէքթէպտէ խօճալըգ տախի իտէպիլէճէկինտէն, արզու իտէնին մանթալամըզա միւրաճաաթ իյլէմէսի իլան օլունուր։ 6—1

ՏՕԲԹԷՕՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Տօբթօրը միւմայիլէյհ Բարիզ վէ Պէլճիգա թըլպիյէ մէքթէպլէրինտէ կէրէք տօբթօրլուգ պիրլօմասընը ախզ իթտիքտէն սոնրա կէրէք միւտտէթի թահսիլիյէսինտէ (սիֆիլիզ) եանի ֆրէնկի վէ պէլ սողուգլուղու վէ ումումի ալաթը թէնասիւլիյէէ տայիր (ծընդական գործարաններու վերաբերեալ) խասթէլիքլէրէ մախսուսմա սայ իմմիշ վէ էմէք վիրմիշ օլտուղունտան, պու նէվի խասթէլիքլէրէ տիւչար օլանլարըն թէտավիսի իչիւն հէր կիւն սաաթ 4տէն 10ա գատար Պաղչէ գաբուսունտա Համիտիյէ թիւրպէսի սրրասընտա 32 նումէրօլու Սինապեան վիչէն աղանըն Իքի գաբուլու թապիր օլունան էճզախանէսինտէ, վէ հէր բազար կիւնլէրի Պէյօղլունտա Թարլապաշը ճատտէսինտէ 117 նումէրօլու քէնտի խանէսինտէ խասթէլէր դապուլ իտէր։

—

Պէյօղլունտա վագի թագսիմտէ Ֆրանսըզ խասթախանէսինին գարշուսունտա, մուգատտէմ, միւթէվէֆա թօմազօ էճզախանէսի տիմէքլէ մաարուֆ օլան Գրօսսան էճզախանէսինտէ, էմրազը բահմիեէ վէ սէնաաթը գըպալէ (էպէլիք) վէ ճէրրահի խուսուսլարընտա մէհարէթի մախսուսսէսի պուլունան, վէ էմրազը բահմիեէ իչիւն քէնտիսինէ բարիատ էգօլոր Մէսսին մէքթէպինտէն վիրիլիպ, Սթանպուլտա հիչ պիր թապիպտէ պուլունմայան թագտիր միտալեասընը հայիզ Տօգթէօր Սիվասթօբուլօս, ճումաա կիւնլէրի էօյլէտէն իքի սաաթ սոնրայա գաատար քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտէն խասթէկեանը մուայէնէ իտէճէք տիր։

Քէզա մէզքիւր էճզախանէտէ Տօգթէօր Սթամէլլօ, հէր կիւն մէճճանէն խասթալարա պագմագտա տըր։ 22

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ԱՆՕՆԻՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Սէրմայէ	75,000,009 ֆրանգ.
Էտտա օլունան	37,500,000 »
Իհթիաթ սանտըղընտա մէվճուտ	11,901,300 » 17 սանթիմ

ՄԱԳԱԶԻՆԱՐԸ

ԼԻՕՆ	Ս. ԲԷՐԷՍՊՈՐԿ
ԲԱՐԻՍ	ՄԱՏՐԻՏ
ՄԱՐՍԻԼԻԱ	ԺԸՆԷՎ
ԼՕՆՏՐԱ	ԻՍԿԷՆՏԷՐԻԷ
ՎԻԷՆՆԱ	ՄԸՍԸՐ

Վէ սայըր պիր չօգ պէլտէլէրտէ.

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ պիլճիմէ պանդա մուամէլէլէրինի տէր իւհտէ իտէր։

Էսհամ իւզէրինէ, իգրազ իտէր. (Էօտիւնճ վէրիր)։

Էսհամ ըէհին ալարագ հիսապը ճարի աչար։

Ֆրանսայա վէ սայըր էճնէպի մէմլէքէթլէրինէ բօլիցա քէշիտէ իտէր։

Համիլինէ էտտա օլունմագ իւզրէ իթիմատամէլէր վէրիր։

Պօրսա իշլէրի իչիւն վէրիլէն էմրլէրի իճրա իտէր։

Էսհամ հրվիզ իտէր։

Թէսլիմ օլան նագտը գապուլ իտէր, վէ մուգապիլինտէ չէբայիթի մալիմէ իլէ պօնօլար վէրիր։

Սինանպուլտէ մոֆորը (իտարէսի). — Ն° 10 Մէրթէպանի սոգաղը. — Եագուպ խան Ղալաթատա։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 9 Մարթ

Ինկիլ. էսհամը ինկ. Լիր.	96–7/16
Օսմ. էսհամը աչըլը	12–1/16
» » գաբանտը	11–13/16
Իսթիգրազ 65	15– 1/4
» 69	14–7/8
» 71	54–
» 72	22–
» 73	13– 5/8
Օսմանլը պանդասը	9–5/8
Ռուսիա իսթիգրազը	85– 1/4
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	–

Բարիզ, 9 Մարթ

Ֆրանս. էսհ. 7 % Ֆր.	80-07 1/2
» » 5 գբօնսուզ	112-97 1/2
Օսմ. էսհամը աչըլը	12-20
» » գաբանտը	12-05
Իսթիգրազ 65 Ֆր.	78-75
» 69	73-75
» 73	68-75
Օսմանլը պանդասը	496-25
Ռումէլի չըմէնտրֆէրի	46-50
Իթալիա էսհամը	76-35
Գամպիօ Լօնտրա 3 այ վատէ	25-30

Վիէննա, « Մարթ

Աճիօ ֆիորին	100-
Ռումէլի չըմէնտրֆէրի	22-10

ՂԱԼԱԹԱ ՊՕՍԱՍԸ

Էսհ. ում. տիւն ազ. գաբ.	13- 7
Պու սապահ Շուպաթ 26 աչըլ.	13- 3
Իսթիգ. 63 (Մութօն) 6 % ֆ.	71-
» 65 » 6 % ֆ.	75-
» 69 (Բինար) 6	74-
» 72 (Պօն սիւ Թրէզօր)	24-
» 73 6 % ֆ.	68-
Ռումէլի չըմէնտրֆէր 3	46-
Ագճէ ֆայիզ %	10-

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԷԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	-12
Ստամպոլ պանգասը	6-15
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4-18
Թրամվայ	1-75

ԱԳԶԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշտան	Ղշ. Փր
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	107-
Մէթալիք »	124-
Գագըր »	180-
Գայմէ »	487-
Ինկիլիզ լիրասը	109-14
Ֆրանսըզ ալթունու	87-12
Բօլ	89-10
Գրիմից ալթունու	51-15